

Prečo Nemci neobdivujú pápeža

Nemecko má svojho pápeža, ale mnohí Nemci nie sú šťastní. V čom je problém?

Benedikt XVI. sa nevyonil z neznáma, ale je po desaťročia známou a vplyvnou postavou katolíckej cirkvi. Najskôr vstúpil v prvej polovici 60. rokov do povedomia ako teológ Druhého vatikánskeho koncilu, rovnako ako jeho nemecký kolega a generačný vrstovník Hans Küng. Joseph Ratzinger sa však v 70. rokoch vydal inou cestou než Küng a ďalší liberálnejší teológovia. Tým sa dostal do rozporu s množstvom ľudí, ktorí v Nemecku očakávali po koncile hlbšie reformy. Jadro sporu je v tom, či koncil mal byť len prvým krokom k ďalšiemu otváraníu cirkvi, alebo je len nutné naplniť jeho dokumenty.

Reformné Nemecko

Nemci, rovnako ako ďalší katolíci, nikdy Ratzingerovi neupierali jeho vysokú inteligenciu, presnosť myslenia a schopnosť vyjadrovania. Jeho kniha Úvod do kresťanstva z roku 1968 patrí dodnes k obrúbenému čítaniu aj tých katolíkov, ktorí jeho neskoršie tradicionalistické názory nemajú radi. V ďalších rokoch bol však Joseph Ratzinger považovaný za človeka, ktorý sa postavil na stranu „reštaurácie“, udržania starého štýlu cirkevnej praxe. Nemci to museli niest' zvlášť ťažko, pretože práve v Nemecku majú cirkevné reformy odjakživa úrodnú pôdu a nachádzajú široký ohlas. Nemcov majú Česi a Slováci spojených s totalitným nacistickým režimom, ale rovnako k nim patrí aj značná miera slobodomyselnosti. Napríklad teológia oslobodenia sa v skutočnosti zrodila na nemeckých univerzitách a do krajín Latinskej Ameriky sa len exportovala. Pápež Ján Pavol II. ho potom menoval prefektom kongregácie pre vieru, ktorá sa považuje za nástupcu niekdajšej inkvizície. Tam sa ako kardinál podieľal na rozhodnutiach, ktoré sa liberálnym Nemcom nepáčili. Konkrétne nemeckou záležitosťou, ktorá vyvola-

la negatívny ohlas, aj medzi nemeckými biskupmi bol zásah Vatikánu proti účasti cirkvi na štátnom systéme poradenstva v tehotenstve.

Rozdielne problémy Východu

Ján Pavol II., Karol Wojtyła, bol v inej pozícii. Cirkev v komunistickom Poľsku hrala inú úlohu než cirkev v Nemecku. Poliaci považovali cirkev za platformu odporu proti komunistickému režimu. Komunistom sa nepodarilo cirkev kompromitovať kolaboráciou a cirkevní hodnostári preto požívali oveľa väčšiu vážnosť, ako tomu bolo v iných krajinách. Pod vonkajším tlakom riešili aj Poliaci iné otázky ako katolíci na Západe. Karol Wojtyła sa tak stal po svojom zvolení kultovou postavou. Ľudia vo východnom bloku videli v jeho zvolení potvrdenie faktu, že aj keby sa totalitná moc postavila na hlavu, Boh si svoje veci nakoniec riadi sám. V tom je tiež postoj Poliakov k „ich“ pápežovi iný než postoj Nemcov k Benediktovi XVI. Nemožno tiež zabudnúť na psychologický fakt, že stredobodom pozornosti bol v Poľsku kardinál primas Stefan Wyszyński. Kým Joseph Ratzinger bol od začiatku známou postavou a zaťažený povestou „pancierového kardinála“, Karol Wojtyła bol v Poľsku úplne pochopiteľne vo Wyszyňského tieni. Prvé roky jeho pontifikátu znamenali pre Poliakov značnú eufóriu. Pomohol tomu aj fakt, že na prelome sedemdesiatych a osemdesiatych rokov prebiehali dramatické udalosti vzniku Solidarity a ten by bol bez cirkvi a teda bez pápeža asi nemysliteľný, prinajmenšom v tejto podobe.

Posledné roky pontifikátu

Deviaty nemecký pápež nemá na svojej strane žiadnu z tých výhod, aké mal Karol Wojtyła. Nedá sa čakať, že by sa postoj Nemcov k nemu nejak radikálne zmenil. Pochopiteľne, ešte možno čakať nejaké nevyspytateľné obraty. Predovšetkým sa čakal zatiaľ krátky pontifikát a to, že pápež nebude veľa cestovať. Lenže pápež napriek svojmu veku veľa cestuje a tiež sa

môže stať, že bude stáť v čele cirkvi možno ešte desať rokov a to je dlhý čas. Posledné roky pontifikátu bývajú často v znamení istej stagnácie, zatiaľ to tak vždy bolo. Lenže boli aj pápeži, ktorí vo vysokom veku vykonali početné zmeny, napríklad Lev XIII., ktorý mal pochopenie pre demokraciu a povzbudil sociálnu náuku cirkvi, alebo Ján XXIII., ktorý zvolal koncil.

Pokrivený mediálny obraz

Cirkev prežíva obdobie stagnácie, o tom niet pochýb. Treba však vidieť veci, o ktorých médiá nehovorí. Benedikt XVI. má podporu aj u mladšej generácie katolíkov. Jeho úloha je iná, než Jána Pavla II. Wojtyła bol charizmatický človek, ktorý dokázal ovplyvniť zástupy už len tónom svojho hlasu. Joseph Ratzinger hovorí trochu ako profesor, ktorý práve prekonal chrípku. Lenže každý, kto napríklad videl katolícku mládež, ako celkom spontánne skanduje meno „Benedetto“ v nočných uličkách mesta, kam pápež zavítal, pochopí úlohu, ktorú tento pápež v cirkvi zaujal. Nie je mladším otcom, ako bol Wojtyła kedysi v osemdesiatych rokoch, je skôr uctievaným patriarchom. Mediálny obraz obľuby pápeža nie je presný. Čo si myslí nejaká feministická komentátorka v médiách, je jedna vec, čo si myslia katolíci vec druhá. Nemci sú citovejší národ, než si o nich ostatní myslia. Môže sa stať, že pápež ako intelektuál a praktik ešte počas svojej vlády zareaguje na nejaký problém inak, ako všetci čakajú a nakoniec vstúpi do dejín ako najznámejší nemecký pápež. No to ukáže až budúcnosť.

Jan Jandourek, SME 1.10.2011

Čo si myslí nejaká feministická komentátorka v médiách, je jedna vec, čo si myslia katolíci vec druhá.

Jan Jandourek (1965) vyštudoval teológiu a sociológiu. V súčasnosti je redaktorom týždenníka Reflex. Je autorom knihy *Když odchází papež*.

Naša rodinný poklad

Máte doma staré skrine? Možno v nich nájdete nejaký unikát. Pri rekonštrukcii domu vo Vyšnom Slavkove vypadla z jednej starej skrine nenápadná škatuľka. Keď ju domáci otvorili, našli v nej viac ako 40 ročné tajomstvo ich rodiny.

Redaktorka: „Škatuľku, v ktorej sa kedysi predávali vreckovky, skrýval už otec pani Viery. Keďže bol pred 40 rokmi starostom, minulý režim mu nedovoľoval chváliť sa relikviami svätých. Dnes je doba iná a relikvie šiestich svätých uzreli svetlo sveta.“

Viera Kašperová, starostka Vyšného Slavkova: „Napríklad Pius X. viem, že je časť mäsa, to je svätá Margita a tu sú vlasy svätej Margity. Pri nájdení týchto relikvií sa zistilo, že v krabičke sú uložené aj originál dokumenty, ktoré potvrdzujú pravosť týchto relikvií.“

Vladimír Olejník, archivár Biskupského úradu: „Tento dekrét je potom hodnoverným svedectvom o tom, že relikvia je pravá.“

Redaktorka: „Relikvie do Vyšného Slavkova priniesla teta pani Viery. Tá pôsobila v Amerike ako rehoľná sestra. Podľa archivára Biskupského úradu sa relikvie delia na dve veľké skupiny.“

Vladimír Olejník, archivár Biskupského úradu: „Priame, teda čiastky z tela, pevné čiastky zachované z tela svätého, predovšetkým ide prirodzene o kosti a druhou veľkou skupinou sú relikvie nepriame, dotykové. Tvoria sa z predmetov, ktoré prišli priamo do styku s telom svätca.“

Viera Kašperová, starostka Vyšného Slavkova: „Nevyčísľiteľná hodnota je to skôr taká duchovného charakteru a rozhodli sme sa ako naša rodina, že dáme tieto relikvie do nášho kostola.“

Redaktorka: „S relikviami sa nesmie kupčiť, nesmú sa predávať, či meniť za iný tovar. Šesť relikvií premiestnia v nedeľu do miestneho kostola. Tam ich aj vysvätia. No a potom budú slúžiť veriaci na verejnú úctu.“

Kludia Budzová
Markíza, 1.10.2011

Kaczyński môže vyhrať voľby

Týždeň pred parlamentnými voľbami ma vládna strana náskok jediného percenta

Rozhodnúť môže nové hnutie, ktoré chce v katolíckom Poľsku znížiť vplyv cirkvi na štát.

Začiatkom septembra nemala vládna Občianska platforma (PO) premiéra Donalda Tuska čo riešiť. Jej najväčší rival, konzervatívna strana Právo a spravodlivosť (PiS) Jarosiawa Kaczyńskiego, zaostával o 17 percent. Týždeň pred nedeľňajšími voľbami je podľa prieskumu inštitútu Homo Homini rozdiel medzi oboma stranami jedno percento. A Jarosław Kaczyński si je istý. „Bojujeme, aby sme vyhrali presvedčivo,“ povedal podľa agentúry PAP v sobotu v Rzeszowe.

Autobus nestačí

Vládna strana začala s predvolebnou kampaňou neskôr a podľa odborníkov je nevýrazná. Stojí na premiérovi Tuskovi, ktorý cestuje s autobusom po krajine a rozpráva sa s ľuďmi. „Tá premiéra s Tuskobusom bol odvážnym rozhodnutím, dokázal si získať sympatie aj u ľudí, ktorí ho nevolili, ale premiér nemôže viesť kampaň sám,“ hovorí pre SME sociológ Ireneusz Krzemiński z Varšavskej univerzity. Tusk je stále obľúbený politik, ale vláda, ktorá prijíma úsporné opatrenia, populárna nie je. Z toho ťaží Kaczyński, ktorý používa rovnakú stratégiu ako pred prezidentskými voľbami, kde spočiatku strácal takmer 20 percent, aby nakoniec prehral o päť percent. Politik, ktorý rád provokuje a rozdeľuje poľskú spoločnosť, vystupuje v kampani zmierlivo. Cestuje po vidieku, hovorí s ľuďmi a pripomína tragédiu pri Smolensku, kde zahynulo jeho dvojča a prezident Lech s ďalšími 95 osobnosťami. Za celý mesiac stiahol náskok vládnej strany na jedno percento. Podľa po-

sledného prieskumu inštitútu Homo Homini by Občiansku platformu volilo 30,1 percenta voličov a PiS 29,1 percenta. A to každý štvrtý Poliak nie je rozhodnutý, či vôbec pôjde voliť. Homo Homini vypočítalo, že ak by v nedeľu odovzdali hlas, voľby by vyhrala strana Kaczyńskiego, hoci len o dve desatiny percenta.

Nové hnutie

Ak nejaká strana priťahuje voličov je to Hnutie Palikota. Nová proticirkevná strana, ktorú založil bývalý poslanec Občianskej platformy Janusz Palikota sa dostala z nuly na deväť percent a mohla by rozhodnúť. Palikota, ktorý kritizuje priveľký vplyv cirkvi na štát, chce zrušiť náboženstvo na školách, žiada právo na potrat a eutanáziu. Pretože odmieta spoluprácu s PiS, mohol by zachrániť vládu Donalda Tuska. Posledný týždeň pred voľbami bude dramatický. „Bude to vojna až do konca, ide o zásadný spor o budúcnosť Poľska,“ snaží sa podľa portálu wPolityce.pl mobilizovať premiér svojich voličov. Sociológ Krzemiński si myslí, že vyhrá Tusk. „V opačnom prípade by to bola pre krajinu, ktorá predsedá Európskej únii, katastrofa. Zloty by oslabil a Poľsko s Kaczyńským by sa dostalo do medzinárodnej izolácie.“

Miriam Zsilleová, Malgorzata Wojcieszynska, SME 3.10.2011

Voľby v Poľsku

- Občianska platforma (PO) 30,1 percenta
  - Právo a spravodlivosť (PiS) 29,1 percenta
  - Poľská ľudová strana (PSL) 10,4 percenta
  - Zväz demokratickej ľavice (SLD)- 9,9 percenta
  - Hnutie Palikota - 9 percent
- Stále viac Poliakov chce dať hlas Jarosławovi Kaczyńskému.

Strelba v kostole

Asi 30 veriacich sa v madridskom kostole stalo svedkami mimoriadne tragickej drámy. Dnu vtrhol ozbrojenec, ktorý smrteľne postrelil tehotnú ženu. Potom spáchal samovraždu. Motív vraždy zatiaľ nie je vyjasnený. Zdravotníkom sa však podarilo okamžitým cisárskym rezom zachrániť bábätko. Matka zraneniam hlavy podľahla. Ozbrojenec pri útoku poranil aj ďalšiu ženu, staršiu pani postrelil do hrda. Veriaci v tom čase čakali v kostole na omšu.

TV JOJ, 1.10.2011

Pápežov mediálny úspech

Cirkev sa podľa pápežových slov v jeho poslednom prejave na nemeckej pôde nemá prispôbovať svetu, ale má sa neustále vzd'alať od sveta, aby naplnila svoje poslanie. Musí byť takpovediac odpútaná od sveta. Pre tých, ktorí pri prežívaní kresťanskej viery potrebujú aj konkrétne odpovede alebo aspoň náznak ich poctivého hľadania, sa návšteva Benedikta XVI. v Nemecku skončila rozpačito. Pre tých, ktorým stačí k viere pohľad na perfektné zorganizované pápežské akademické monológy, to bol úspech. Mediálne to nemecký pápež v Nemecku nemohol zvládnuť lepšie. Polemika, do ktorej pápež nevstúpi, vlastne neexistuje. Faktom je, že pápež dostal do ulíc a na svoje podujatia asi jedno percento z počtu katolíkov v Nemecku. Na to však nikto pri pohľade na jasajúcich ľudí v uliciach Freiburgu či pri pohľade na tleskajúcich poslancov v Bundestagu nemyslel. Mať dnes v Nemecku v jeden deň na jednom mieste stotisícové publikum je stále závideniahodné. Je zaujímavé, že toto stačí aj Vatikánu na to, aby vyhlásil návštevu Benedikta XVI. v jeho rodnej krajine za úspešnú. Konštatovanie dvorných „komentátorov“, že 84-ročný pápež napriek svojmu veku zvládol všetko nad očakávanie dobre, hovorí samo za seba. Bolo to jednoducho skvelé. Nemci nedostali odpoveď na otázky, ktoré k pápežovi mali a radi by poznali jeho názor. Musia si poradiť sami. Počasie bolo pekné. Babie leto pokračuje.

Miroslav Kocúr, SME 6.10.2011

Prešovčan nakrútil prvý slovenský 3D film

Nechýba v ňom veľa akčných scén ani nadprirodzené bytosti. Toto bude prvý slovenský film v 3D formáte! Volá sa *Immortalitas* a režíroval ho Prešovčan Erik Bošnják (21). Je to akčný mysteriózny triler, ktorý sa odohráva v rôznych časových obdobiach od druhej svetovej vojny až po rok 2064.

Film nakrúcali v 2D formáte, teraz sa prerába na 3D. „Robí to ruská spoločnosť FD Prime Studio, ktorá mi ponúkla spoluprácu, a to dokonca zadarmo. Zapáčila sa jej téma. 3D verzia bude určená pre DVD, blue ray a televíziu,“ vysvetľuje režisér, ktorý je ešte stále študentom VŠMU v Bratislave. Film stojí 1,4 milióna eur, pritom len náklady na trojrozmerný formát sú až

1 milión. Približuje faustovský príbeh muža, ktorý sa zapredal diablu a získal tak nesmrteľnosť. Nakrúcal sa v Prahe, Kyjeve i Bratislave. Nechýba v ňom množstvo akčných scén a hlavné úlohy stvárnilo slovenských herci Karol Csino a Pavol Višňovský. Csino vystupuje v úlohe Adama, ktorý putuje po vyhnanej zničenej a Bohom opustenej zemi. Višňovského režisér obsadil do roly archanjela Gabriela. Latinský názov *Immortalitas* vyjadruje pomer mŕtvo a živonarodených detí. „Vybrali som ho preto, lebo vyjadruje tajomno, ako aj film,“ zakončil Bošnják. Premiéra snímky je naplánovaná na marec v bratislavskom Auparku.

(nov), Nový Čas 1.10.2011

Vyzdobený Boží chrám

Dvestoročný Boží chrám vyzdobili obilím. Kostol v Dolnej Krupkej chodia obdivovať veriaci zo širokého okolia, ale dokonca aj z Rakúska, či Kanady. Šikovné ruky miestnych farníkov vytvorili fascinujúce sväté obrazy.

Veriaci sa na unikátne diela i zeleninovo ovocnú výzdobu oltára nevedia vynadivať. A niet sa čomu čudovať, veď vytvoril napríklad takýto sypavý obraz ukrižovaného Ježiša Krista je poriadna piplačka. Skladali ho šesť hodín. Gaštany zbierali v parku, strukoviny a obilie zasa doniesli z domu.

Martina Slabá: „Bol to v podstate len pokus, pretože sme nevedeli, ako sa to robí.“

Miroslav Kováč, farár: „Veľmi pekné, pozitívne, nečakal som, že to bude až také krásne.“

Redaktor: „Nájdete tu aj obraz Panny Márie s Jezuliatkom. Martina naň použila ľanové a sezamové semenka a kokos. Inšpiráciu čerpala z internetu. Zhotovila aj božské srdce z červenej papriky a šípok.“

Martina Slabá: „Je to sladká paprika, rozvoňovala celú izbu.“

miestni veriaci: „Nádherné je to, ozaj, keď sa pozerám na tie obrazy tak do plaču mi je.“

miestni veriaci: „Oči nechať na tom jak je to krásne.“

Redaktor: „Do výzdoby kostola sa zapojila skoro celá dedina. Urobili to hlavne preto, aby sa aj takýmto spôsobom poďakovali Pánu Bohu za tohtoročnú úrodu, ale i za všetko, čo od neho každý deň dostávajú.“

Roman Ruttkay, Markíza, 5.10.2011

Skrýva v sebe príbeh lipy - sochy

V Liptovskom Mikuláši ožil park pátra Linčovského

Pri gotickom Kostole sv. Petra z Alkantary v Liptovskom Mikuláši, v mestskej časti Okoličné vznikol park pátra Linčovského s novými lavičkami a zeleňou. Na svoj projekt získali členovia OZ Tatry z Liptovského Mikuláša 2 500 eur z grantového programu Zelené oázy, ktorý vyhlásila Nadácia Ekopolis s partnerom programu, spoločnosťou Slovnaft, a. s. Združenie Tatry spolupracovalo na projekte s rímskokatolíckou cirkvou - farnosťou Okoličné.

Park je pomenovaný podľa františkána, ktorý tu pôsobil pred niekoľkými desaťročiami a stal sa aj miestom jeho posledného odpočinku. Park slávnostne otvorili 27. septembra. „Realizačné práce pozostávali z demolácie starého, neestetického oplotenía, vybudovania prístupového chodníka, osadenia lavičiek a sadových úprav, ktoré vychádzali z historického kontextu gotiky. Ich súčasťou bola výsadba liečivých rastlín a krovín, s prevažným zastúpením tisu. Vysadili sme okolo 140 kusov krovín, 180 kusov liečivých rastlín a 600 m² trávnik,“ spresnil Rudolf

Pado, predseda a projektový manažér OZ Tatry. Celkový rozpočet projektu bol 7 000 eur. Rímskokatolícka cirkev, farnosť Okoličné prispela sumou 4 500 eur. Dobrovoľníci odpracovali na úprave parku väčšinu prác, odhadom 1 500 hodín. „Do priestoru parku bude umiestnená socha sv. Františka. Jej autorom je sochár Miroslav Trnovský z liptovskej obce Kalameny. Socha bola zhotovená z lipy, ktorú bolo nutné vyrábať z dôvodu ohrozovania objektu kostola. Takto bude žiť v parku naďalej,“ povedal Pado. (ne)

Obecné noviny, 6.10.2011

Pravý, falošný a meškajúci mesiáš

Kresťania čakajú už na druhý príchod Krista, židovský mesiáš sa nezjavil ešte vôbec

Pre kresťanov je Žid z Nazaretu menom Ježiš Božím synom a Spasiteľom. Pre židov falošným mesiášom, dokonca úplne najhorším zo stoviek tých, čo sa zaňho vyhlasovali. To preto, že sa mu podarilo rozšíriť jeho učenie a vytvoriť úplne nový náboženský koncept. Veľký židovský učenec Maimonides videl v Ježišovom učení Boží zámer. Jeho názor je však skôr ojedinelý.

Kresťania verzus Židia

Židovská vízia mesiáša (presný preklad z hebrejčiny pre slovo mesiáš nie je spasiteľ, ale pomazaný) je úplne odlišná od kresťanskej. A nielen preto, že na rozdiel od kresťanskej vierouky, ktorá za mesiáša považuje Krista a čaká na jeho druhý príchod, židovský mesiáš ešte stále neprišiel. Hoci sa Židia za jeho príchod stále modlia. Kresťanov asi okrem nikdy celkom nezodpovedanej otázky, či Ježiša zabili jeho krajanovia, alebo Rimania, bude zaujímať, prečo tesár z Nazaretu nemôže byť podľa židov mesiášom. Nuž pre to, že podľa židov nevykonal to, čo sa od mesiáša očakáva. Navyše nebol pomazaným židovským kráľom pochádzajúcim z Dávidovho rodu. Podľa Nového zákona Ježiš pochádza z rodu Dávidovho, zaiste však nebol kráľom v pravom slova zmysle. Žil tiež zrejme v nesprávnom čase. Židia od mesiáša očakávajú, že ich navráti do zaslúbenej zeme, nastolí vládu mieru a pokoja a postaví nový chrám. V Ježišových časoch však Židia v Izraeli žili, aj keď pod rímskou nadvládou, a ich jeruzalemský chrám stál. Zničili ho v roku 70, takmer 40 rokov po Ježišovej smrti. A v dejinách židov ani zďaleka nenastalo obdobie mieru a pokoja. Práve naopak.

Ježiš nieje mesiáš

Židovskému konceptu mesiáša sa absolútne vymyká aj to, že Ježiš bol človekom a označovali ho za Boha. Židia veria, že Boh je jediný (nie Svätá trojica) a neviditeľný (aj preto napríklad zakazujú zobrazovať Boha vo výtvarnom umení, čo je zase, naopak, úplne bežné v kresťanstve). Židia tiež nechápu, ako mohol mesiáš zomrieť a nedokončiť svoje dielo. Nemal tiež mužského potomka, čo judaizmus od mesiáša vyžaduje. Židia spochybňujú

aj to, že vstal z mŕtvych, narodil sa z panny, a aj to, že robil zázraky a vyslovoval prorocktva. Ježiš bol podľa niektorých rabínov síce spravodlivým mužom, ktorý sa pokúšal vnieť viac morálky do náboženstva, ale väčšinový názor ho odsúva medzi tých, čo sa na mesiáša „nekvifikovali“. Osoba Ježiša je okrem iných vecí to, čo židov a kresťanov rozdeľuje. Teologické dišputy o tom, kto skutočne syn Márie a Jozefa bol, viedli duchovní oboch náboženstiev stáročia. A židovská neochota uznať kresťanský názor sa podpísala aj pod protižidovské postoje, ktoré často s náboženstvom nemali nič spoločné.

Spor rabína a katolíka

V roku 1263 sa na dvore kráľa Jakuba I. Aragonského odohrala dišputa medzi slávnym rabínom Rambanom a dominikánskym frátrom Pablom Christianom o mesiášovi. Christiani sa narodil ako žid, svoje deti vychovával podľa židovskej náuky a neskôr konvertoval na katolicizmus. Ako to občas býva s konvertitami, Christiani bol pápežskejší ako pápež a keďže židovskú náuku dobre poznal, začal ju spochybňovať argumentmi svojej novej viery. Hoci rabín debatu o tom, či už prišiel mesiáš a či mal ľudskú, či Božiu podobu, vyhral, víťazstvo sa mu vypomstilo. Christiani sa postaral o to, aby rabína vyhostili. Rabín odišiel do dnešného Izraela. Synagóga, ktorú tam založil, funguje dodnes a vraj je najstaršou zachovanou v Jeruzaleme. Barcelonskú debatu, po ktorej začali v Španielsku cenzurovať Talmud a neskôr nariadili židom, aby počúvali kázne dominikánov, Židia často spomínajú ako príklad toho, že ich odmietanie mesiáša sa im vždy len vypomstilo. A nielen v stredovekom Španielsku.

Kedy príde?

Falošných mesiášov ich dejinami prešlo mnoho. Kedy však príde ten pravý mesiáš? Jeden z laických názorov hovorí, že až vtedy, keď budú Židia skutočne načúvať Bohu, teda správať sa podľa jeho ustanovení. V ich vyznaní viery je viera v príchod mesiáša jedným z trinástich pilierov. Tvrdí sa tiež, že mesiáš sa môže objaviť v ktorejkoľvek generácii. Židovská encyklopédia Encyclopaedia Judaica uvádza, že medzi židmi existuje predstava, že mesiáš príde, keď ho bude skutočne

treba, alebo vtedy, ak sa židom podarí dodržať šábesové pravidlá dvakrát za sebou, ak sa deti postaví proti rodičom, ak budú deti totálne bez nádeje. Zhoda existuje v tom, že mesiáš príde po vojne alebo veľkej katastrofe a ustanoví olam ha-ba - svet, ktorý príde. V tomto svete nebudú vojny, intolerancia a nenávisť, dravce prestanú loviť slabšie zvieratá a zem vydá dostatok jedla pre všetkých. Židovskí učitelia vysvetľujú, že to všetko je alegória na mier a prosperitu.

Znamená a pochybnosti

Sú Židia, ktorí sa pýtajú, prečo mesiáš neprišiel, keď ich súvercov hnali do plynových komôr. A sú Židia, čo im odpovedajú, že ich skutočne nábožní bratia a sestry sa ešte v hale pred plynovou komorou modlili za príchod mesiáša, hoci aj za oneskorený. Medzi židmi sú aj skupiny, čo záblesk mesiáša vidia v politických a spoločenských udalostiach. Niektorí americkí rabíni napríklad tvrdili, že jeho príchod sa blíži, lebo do Izraela sa začína sťahovať čoraz viac židov z diaspóry. Iní zase čakali, že mesiáš sa objaví po tom, čo padol komunizmus a ruským židom už nikto nebránil emigrovať do židovského štátu. Z toho všetkého vyplýva, že Židia vidia mesiáša ako silného vodcu, zrejme muža z mäsa a kostí a preto je pre nich neprijateľný Ježiš z Nazaretu, ktorý potupne zomrel na kríži. To, že podľa kresťanskej vierouky vstal z mŕtvych, u židov neobstojí. A tak sa tí, čo sa modlia, budú naďalej modliť. „Nechvejne verím v príchod mesiáša, a hoci sa aj zdržiava, čakám na jeho príchod každý deň.“ **Jana Shemesh, SME 1.10.2011**

Kanada mlčí o Sokolovej kauze

Kanadské veľvyslanectvo neposkytne súdu informácie o Štefanovi Náhlíkovi, ktorý by mal byť kľúčovým svedkom v spore arcibiskupa v dôchodku Jána Sokola a vydavateľstva časopisu .týždeň. Kanada sa odvolala na zákon o ochrane osobných údajov. Sokol žiada ospravedlnenie a odškodné 50-tisíc eur za články, podľa ktorých previedol na účet bývalého agenta Štb Náhlíka 500 miliónov korún. **(sita), SME 6.10.2011**

Vysvedčenie, ale s výhradami

Slovensko dostalo v rámci Univerzálneho periodického hodnotenia Rady OSN pre ľudské práva 91 odporúčaní. Deväť z nich odmietlo, keďže ich považovalo za irelevantné. Týkalo sa to problematiky sterilizácie rómskych žien, a to napríklad prešetrenia sťažností podaných z dôvodu nútenej sterilizácie rómskych žien, pričom obetiam sa mali poskytnúť účinné prostriedky nápravy. Rovnako tak zaradovania rómskych detí do špeciálnych škôl. Slovensko odmietlo aj prijatie nových legislatívnych opatrení v oblasti práv príslušníkov národnostných a sexuálnych menšín. S výhradou boli prijaté tri odporúčania - ohľadom registrácie cirkví či detskej práce. Slovensko by malo prijať opatrenia na zabezpečenie práva na prácu pre príslušníkov rómskej komunity predovšetkým ďalšou podporou obcí, spoločenstiev a mimovládnych organizácií.

JÁN FELIX, Šport, 6.10.2011

Samospráva Senice finišuje s rekonštrukciou námestia

Samospráva Senice finišuje s rekonštrukciou námestia. Objavil sa však problém. Na obnovu sôch nachádzajúcich sa v centre neostali peniaze. Radní teraz chcú, aby opravu historických pamiatok financovali občania sami.

Pozeráte sa na takmer dokončené centrum Senice a toto sú dobové sochy, ktoré treba opraviť tiež. Projekt s ich reštaurovaním nerátal.

Katarína Vrlová, prednostka MsÚ v Senici: „Sochy sú vo vlastníctve katolíckej cirkvi, takže nemohli sme zahrnúť do našej žiadosti.“

Redaktor: „O novú tvár sôch sa môžu postarať samotní obyvatelia. V najbližších dňoch štartuje verejná zbierka.“

Katarína Vrlová, prednostka MsÚ v Senici: „Máme záujem, aby to námestie komplexne vypadalo.“

Redaktor: „Celkovo potrebuje mesto na obnovu pamiatok takmer 8 tisíc eur. Radní z rozpočtu uvoľnili tisíciku, podobný príspevok pridala aj Trnavská župa. Nedáte nič?“

Anketa

Podľa ministerstva kultúry predala rímskokatolícka cirkev protizákonne školu na Jesenského ulici v Bratislave

Rímskokatolícka cirkev predala školu na Jesenského ulici v Bratislave protizákonne. Tvrdí to ministerstvo kultúry, ktoré má podľa zákona predkupné právo na kultúrne pamiatky. Katolíci sa bránia, že disponujú vyjadrením Pamiatkového úradu, že o chránený objekt nejde. Úrad nedorozumenie vysvetľuje zámenou adries. Cirkvi reálne hrozí pokuta. Viac redaktor Marián Kukulka:

„Potom, čo Farnosť sv. Martina uspela v súdnom reštitučnom spore o budovu školy, ju obratom predala súkromnému investorovi. Rezort kultúry, ale upozorňuje, že tak obišli zákon o ochrane pamiatkového fondu, ktorý mu určuje predkupné právo.“

Eva Chudinová, hovorkyňa ministerstva kultúry: „Ministerstvo kultúry začína správne konanie voči právnickej osobe, pretože táto ponuka nebola uskutočnená.“

Redaktor: „Rímskokatolíckej cirkvi preto hrozí vysoká pokuta.“

Eva Chudinová, hovorkyňa MK: „Ak sa preukáže, že sa vlastníka a predávajúci dopustil správneho deliktu, môže mu byť uložená pokuta vo výške od 100 eur až do 200 000 eur.“

Redaktor: „Cirkev je však presvedčená, že zákon neporušila. Slovenskému rozhlasu poskytla písomné stanovisko.“

Zo stanoviska Farnosti sv. Martina: „Farnosť sv. Martina pred predajom disponovala a v súčasnosti aj disponuje potvrdením Pamiatkového úradu SR, že sa objekt školy nenachádza v zozname nehnuteľných kultúrnych pamiatok. Na základe uvedeného konala Farnosť sv. Martina pri predaji školy v dobrej viere, že sa nejedná

o kultúrnu pamiatku a teda nemala povinnosť ponúknuť pred predajom budovu školy štátu.“

Redaktor: „Oslovili sme Pamiatkový úrad v Bratislave, aby nám celú záležitosť objasnil. Vedúci odboru evidencie a informatiky Ľuboslav Škoviera potvrdil, že budova školy je pamiatkovo chránená od roku 1980. Nedorozumenie podľa neho mohla spôsobiť adresa pamiatky.“

Ľuboslav Škoviera, vedúci odboru evidencie a informatiky Pamiatkového úradu v Bratislave: „Objekt identifikujú ako na Jesenského 6, pričom pôvodne bola zapísaná pamiatka na Palackého 5. Práve tam mohlo dôjsť k omylu práve k tomu, že ak sa pýtal niekto na Jesenského a nie na Palackého, ale v každom prípade objekt je kultúrnou pamiatkou.“

Redaktor: „Situáciu, že by nový vlastníka kupoval alebo preberal do správy budovu, o ktorej nevie že je pamiatkou, zákon podľa Ľuboslava Škoviera nepozná: „Starý vlastníka má upovedomiť nového vlastníka o tom, že teda objekt ktorý predáva, alebo mu nejakým spôsobom odstupuje, je kultúrnou pamiatkou.“

Redaktor: „Školu pred rozhodnutím súd spravoval bratislavský magistrát. Podľa hovorca primátora Ľubomíra Andrassyho mesto nemalo kedy cirkev o tomto fakte informovať.“

Ľubomír Andrassy, hovorca primátora Bratislavy: „Cirkev sa po rozhodnutí súdu správala ako vlastníka, ale reálne nikdy tento objekt do svojej správy od hlavného mesta neprevzala.“

Definitívnu odpoveď, či bol porušený zákon, dá až ďalšie vyšetrovanie celého prípadu. **Rádio Regina, 4.10.2011**

Opýtaný 1: „A tak podľa možnosti nejakých pár eurek aj.“

Opýtaný 2: „Jak budem môcť, 5, 10 euro.“

Redaktor: „S obnovou sochy panny Márie z 18teho storočia už začali. Práce na zvyšných dvoch historických pamiatkach odštartujú po prvých príspevkoch vo verejnej zbierke.“

Katarína Vrlová, prednostka MsÚ v Senici: „Ktorá by mala v našom meste trvať do konca roka.“

Redaktor: „Pri vyhlasovaní peňazných zbierok v meste je vždy potrebný súhlas obvodného úradu. Žiadateľ musí splniť podmienky.“

Štefan Huťša, prednosta Obvodného úradu v Senici: „Miesta zbierok, na aký účel a zriadený osobitný účet.“

Redaktor: „Mesto chce s reštaurovaním sôch finišovať do konca roka. Závisieť to bude od počasia a finančných príspevkov občanov.“

Tomáš Bukovský, STV 2, 3.10.2011

Krajcer hrozí cirkvi pokutou za predaj školy

Budova, ktorú získala schránková firma, je podľa štátu pamiatkou

Do cirkvi sa pustili ministerstvo aj mesto. Magistrát si vypýta peniaze, ktoré do školy investoval.

Pokuta do 200-tisíc eur hrozí rímskokatolíckej cirkvi za to, že začiatkom septembra predala základnú školu na Jesenského neznámym majiteľom. Budova je podľa ministerstva kultúry pamiatkovo chránená, a teda ju najprv mali ponúknuť na odkúpenie štátu. V utorok tak začali proti cirkvi správne konanie. „Nevykonaním ponuky v zmysle zákona o ochrane pamiatkového fondu sa vlastník národnej kultúrnej pamiatky dopustil správneho deliktu,“ tvrdí ministerstvo. Cirkev to odmieta. „Objekt školy nie je národnou kultúrnou pamiatkou,“ povedal hovorca bratislavskej arcidiecézy Jozef Hal'ko. Majú podľa neho potvrdenie pamiatkového úradu. Budova nie je ani v internetovom zozname pamiatok úradu.

Mesto vystaví účet

Peniaze od cirkvi bude chcieť aj bratislavský magistrát. „Robíme súpis investícií, ktoré sme do budovy dali, a budeme žiadať, aby ich cirkev preplatila,“ povedal hovorca primátora Ľubomír Andrassy. Staré Mesto už v septembri zráta, že na opravách školy vlni minulo viac ako 190-tisíc eur. Cirkev, ktorá odmieta zverejniť, za koľko budovu predala, nechce platiť. „Nikto farnosť sv. Martina ako vlastníka neinformoval o výmene okien alebo o iných prácach,“ namieta Halko. Úpravy sa však diali v čase, keď magistrát ani Staré Mesto nevedeli, že budova už Bratislave nepatrí. Dozvedeli sa to až v septembri z článku denníka SME.

Kto zlyhal?

Primátor Milan Ftáčnik to musel vysvetľovať mestským poslancom. O prehranom spore magistrát podľa Ftáčnika informovala právnická kancelária až v máji, keď po ukončení spolupráce vracala spisy. Mesto chce s majiteľom školy, firmou Inuq, ktorá nemá sídlo ani schránku, rokovať, no dodnes nezískalo kontakt. Poslanci preto uvažujú, že pozvú zástupcu cirkvi, aby mestu vysvetlil, komu budovu predali. Vicestarosta Starého Mes-

ta Peter Osuský (OKS) vyhlásil, že by na takéto stretnutie neprišiel, lebo cirkev má „sväté právo naložiť s majetkom, ako uzná za vhodné“. Cirkev zatiaľ pozvánku nedostala. Mestskí poslanci SaS zasa navrhujú, že by mesto malo zrušiť všetky prenájmy, ktoré cirkvi poskytuje za symbolické ceny. Z SaS je aj minister kultúry Daniel Krajcer, ktorý chce zase krátiť dotácie cirkvám, namiesto príspevku zo štátneho rozpočtu by chcel cirkevnú daň pre veriacich.

Martina Hilbertová
SME 6.10.2011

História

Základná škola Jesenského
- rok 1870: postavená ako škola;
- rok 1996: cirkev sa o budovu začala súdiť;
- 17. marca 2010: cirkev vyhrala spor o školu
- 7. septembra 2011: cirkev školu predala firme Inuq bez jasnej adresy;
- 4. októbra 2011: ministerstvo začalo konať o pokute.
Škola je pridružená k UNESCO. Pre neistú budúcnosť nezobrala tento rok prvákov.

Vedci sú ešte bližšie ku klonovaniu ľudí

Embryonálne kmeňové bunky získali z vajíčka a dospelej bunky

Americkí vedci dokázali vytvoriť ľudské embryá. Otvára sa tak možnosť klonovania ľudských orgánov či ľudí.

Niektoré choroby a ochorenia sa nedajú liečiť. A možno sa ich ani nikdy vyliečiť nenaučíme. No jestvuje spôsob, ako proti nim bojovať - ako nashartovať zlyhávajúce srdce či pomôcť prestarnutému mozgu, ako spevniť kosti alebo opraviť zničenú pečeň.

Vlastné orgány

Týmto spôsobom môžu byť kmeňové bunky, z ktorých si raz dokážeme na mieru vypestovať tkanivá či orgány. Dôležitý krok k takejto budúcnosti teraz urobil tím vedcov z laboratórií Newyorskej nadácie pre kmeňové bunky. Americkým biológom a genetikom sa podarilo prísť na novú metódu, ako získať ľudské kmeňové bunky. Použili pritom techniku, ktorá je známa z experimentov s klonovaním zvierat. Potom sa im podarilo vytvoriť čosi pripomínajúce embryonálne kmeňové bunky, stačili na to vajíčka od dospelých dalkýň a telové bunky. Kmeňové bunky sú malým zázrakom prírody. Sú to došial nedediferencované zárodky, ktoré sa aspoň teoreticky môžu zmeniť na akékoľvek iné bunky. A z nich zase môžu vyrásť tkanivá a orgány, ktoré by sa dali využiť pri transplantácii. Nehrozilo by pritom riziko, že telo takéto orgány odmietne. Dôvod je jednoduchý, telo si bude myslieť, že

tieto orgány sú jeho vlastné. Práve tu je však veľký problém. Klonovať takýmto spôsobom ľudské bunky a tkanivá sa ukázalo ako nemožné. V roku 1996 síce vedci vyklonovali slávnou ovcu Dolly, no pri vyšších primátoch takéto postupy nefungovali. Vývoj zárodka sa zastavil zhruba po troch dňoch a kmeňové bunky sa nevytvorili.

Ovca nie je človek

Výskum amerických biológov a genetikov naznačuje spôsob, akým by sa to dalo urobiť. „Bunky, ktoré sme urobili, sa ešte nedajú použiť,“ zdôrazňuje pre BBC Dieter Egli, ktorý výskum viedol. „Vnímame to ako krok na ceste. Teraz vieme, že ľudské vajíčka môžu zmeniť dospelé špecializované bunky - napríklad kožné bunky - na kmeňové bunky.“ Pri klonovaní sa zvyčajne použije genetická informácia z dospelej bunky a tá sa potom prenesie do vajíčka, z ktorého sú odobraté chromozómy. Tak vznikla Dolly. Egliho tím však skúsil čosi výstredné. Podľa štúdie v magazíne Nature neodobral vajíčku chromozómy, ale vložil doň chromozómy z dospelej bunky. Na prekvapenie vedcov sa vajíčko začalo deliť a vzniklo embryo, z ktorého mohli odobrať funkčné kmeňové bunky. Tieto bunky majú tri páry chromozómov a na liečbu pacientov sa použiť nedajú. No nový postup naznačuje, že ľudské „klony“ a „klonované“ orgány zrejme budú možné.

Tomáš Prokopčák, SME 7.10.2011

Poľsko sa mení. Zaberá kritika kňazov

V tradične katolíckej krajine sa darí antiklerikálnemu Hnutiu Palikota. Bojuje za gayov aj marihuanu

Poliakom, ktorým sa nepáči vplyv cirkvi, sa zapáčila nová liberálna strana.

Hradby kláštora Jasna Góra v Czestochowej obsadili deti. Každá skupinka drží ceduľu s názvom školy a na každej je meno zosnulého poľského pápeža Jána Pavla II. V hlavnom duchovnom meste Poľska sa zišli deti z 1200 základných a stredných škôl, aby sa na omši pod holým nebom poďakovali za blahorečenie najslávnejšieho Poliaka. Do Czestochowej, piateho najdôležitejšieho pútnického miesta na svete, príde ročne tri až päť miliónov pútnikov. Poľskí školáci chodia každý rok, maturanti sa sem prichádzajú pomodliť k zázračnému gotickému obrazu Panny Márie, slávnej Čiernej Madony, aby úspešne urobili skúšku dospelosti.

Slabí vo viere za Palikota

Štvrtmiliónové mesto, ktoré žije z viery, však stráca vieru v katolícku cirkev. A hlavne mladí, ktorých od malička vychovávajú k viere, premýšľajú, že dajú hlas novej politickej strane, ktorá bojuje proti cirkvi. Hnutie Palikota oslovilo katolícke Poľsko. Za rok sa nová strana dostala z nuly na deväť percent a bude zrejme najväčším prekvapením nedeľňajších parlamentných volieb. „Mesto je rozdelené. Mladí ľudia sú proti cirkvi, sú unavení z pútnikov, z toho, že sú v meste stále zápchy. Starší sa tešia, že tu sú pútnici a že mnohí vďaka nim majú prácu,“ hovorí Paula, vysokoškoláčka z Czestochowej. Na sociálnych sieťach s prehľadom vyhráva Hnutie Palikota, ktoré chce zrušiť náboženstvo v školách, povoliť potraty a eutanáziu a legalizovať marihuanu. Nespokojní nie sú len mladí ľudia. Pani Jadwiga má už roky oproti kláštoru malý obchodík, kde predáva suveníry a obrázky Čiernej Madony.

Cirkev vyhráva

Tento mesiac musí obchod zavrieť. „Na druhej strane kláštora vyrástla konkurencia, ktorú vybudovala miestna cirkev. Sú tam domy pre pútnikov, ktoré ponúkajú všetky služby, ja už nezarobím,“ hovorí. Hnevá sa, že cirkev má z toho zisk a jej ulička s malými obchodíkmi vymiera. „Ľudia tu strácajú prácu a mladí odchádzajú.

Už tu ostávajú len kňazi a starí ľudia,“ hovorí Poľka v stredných rokoch. Nie všetci v pútnickom meste majú chuť hovoriť o politike a novej proticirkevnej strane. „Teraz som bola na spovedi a nechcem na nikoho nadávať,“ hovorí pani Zofia, ktorá do Czestochowej pricestovala s kamarátkami z Kielc, aby sa pomodlila. Po chvíli však stíši hlas a povie, že možno dá hlas Hnutiu Palikota. „Páčia sa mi niektoré jeho heslá, ako napríklad dane pre kňazov,“ hovorí dôchodkyňa. Pani Zofia pripúšťa, že Hnutie Palikota neoslovuje len ľudí, ktorí kritizujú cirkev. „Mladí sú celkovo nespokojní. Môj syn je už tretí rok doma, pretože si nevie nájsť prácu, hoci má vysokoškolský diplom,“ hovorí. Aj podľa odborníkov je nová strana hlavne stranou protestu proti politickým elitám. „Oslovila ľudí, ktorí sú rozčarovaní z politiky. Podnikateľov, ktorí sú sklamaní podmienkami na podnikanie, ale aj mládež a tých, čo majú zlé skúsenosti s úradmi,“ hovorí sociológ Ireneusz Krzeminski z Varšavskej univerzity.

Noví populist

Hnutie Palikota, ktoré môže skončiť vo voľbách tretie, prirovnáva k populistkej strane Sebaobrana, nedávno zosnulého Andrzeja Leppera. Kým Lepper oslovil ľudí na vidieku protestmi proti vláde, Janusz Palikot, donedávna poslanec vládnucej Občianskej platformy, oslovuje nespokojných ľudí vo väčších mestách. Ako poslanec pritom Palikot viedol komisiu, ktorá mala zlepšiť prácu úradov či podmienky na registráciu firiem. Nič z toho neurobil, no i tak mu ľudia veria. „Palikotova strana nemá program. Útočí na cirkev a bráni záujmy menšín, hlavne homosexuálov či transvestitov,“ dodáva sociológ. Ak sa predvolebné prieskumy naplnia a nové hnutie sa dostane do parlamentu, prvýkrát by mohli byť v poľskom Sejme homosexuáli, ktorí sa k svojej sexuálnej orientácii otvorene hlásia. Na poľské pomery revolúcia. Janusz Palikot by dokonca mohol hnutie dostať do vlády, keďže doterajšia koalícia Občianskej platformy a Poľskej ľudovej strany nemá podľa prieskumov väčšinu. Palikot síce kritizuje Občiansku platformu, povolebnú spoluprácu vylúčil len s konzervatívami Jaroslawa Kaczyňského z Práva a spravodlivosti. Predstava, že sa Palikot dostane k moci, odborníkov

v Poľsku desí. Hnutie okrem predsedu nemá výrazné osobnosti ani jasnú víziu a jeho šéf je podľa médií politický provokatér. Včera zvolal pred televíziu TVN vo Varšave demonštráciu a hovoril o najväčšom politickom škandále od roku 1989. Za ten považuje skutočnosť, že ho televízia nepozvala na debatu s lídrami politických strán.

Nová Palikotova strana nemá žiadny program. Útočí na cirkev a bráni záujmy menšín, hlavne homosexuálov či transvestitov.

Ireneusz Krzeminski, poľský sociológ

Miriam Zsilleová a Małgorzata Wojcieszynska, SME 6.10.2011

Poľský liberál a iní mutanti

Na konci tohto týždňa si Poľsko vyberie nový parlament a možno aj liberálnejšie alternatívy k svojmu tradičnému konzervatizmu.

Pred dvoma mesiacmi sa vo svojej kancelárii diskretné obesil škandalóznym politikom Andrzej Lepper. Bola to akási symbolická bodka za érou excentrických politických protestov odborárov a roľníkov, ktoré sa zvyčajne končili blokádami ciest či bitkami s políciou. Lepper čelil desiatkam súdnych procesov vrátane obvinenia zo sexuálneho zneužívania a pred smrťou bol už len zabudnutou epizódou miestneho politického koloritu. Posledných niekoľko rokov tak vládne v Poľsku mierna politická nuda. A nezmenila to ani smolenská letecká katastrofa. Napriek problémom bežnej modernej krajiny sa Poliaci ako jediní tešili ekonomickému rastu aj počas krízy a nervóznou náladu svojich európskych susedov vnímajú skôr so súcitným odstupom. Ani v predvolebnej kampani nie je dôvod pripomínať, že ďalšia kríza môže onedlho tento pokoj vážne narušiť. Hlavnou témou dňa je súboj dvoch najväčších parlamentných strán, ktoré za posledných šesť rokov zmenili politickú scénu na bipolárnu štruktúru. V Poľsku naozaj stačí otvoriť noviny a okamžite si vieme zvoliť, ktorá alternatíva spĺňa naše politické či svetonázorové očakávania. Líder tradičnej a národne orientovanej

pokračovanie na str. 8

dokončenie zo str. 7

opozicnej strany Právo a spravodlivosť (PiS) Jaroslav Kaczyński: konfliktný, charismatický enfant terrible, známy kontroverznými výrokmami a očierňovaním oponentov. Alebo vládna Občianska platforma (PO) podnikateľov a obyvateľov veľkých miest so zmierlivým premiérom Donaldom Tuskom. Menšinové husle hrajú stredoľavá SLD a roľnícka PSL. V tomto povrchnom popise pritom zámerne neboli použité kľúčové slová „konzervatívci“ a „liberáli“. I napriek zdaniu totiž zatiaľ v Poľsku nefungujú: obe veľké strany vyplňajú najmä konzervatívne politické spektrum.

Bohatá ponuka z jednej misy

Politické programy PO a PiS sú si veľmi podobné. Presadzujú približne rovnaké ekonomické riešenia, aktívnu proročinnú politiku či vládu tvrdej ruky voči kriminalite. Ešte zaujímavejšie sú svetonázorové postoje - PiS sa profiluje výrazne konzervatívne a PO zahŕňa širšie spektrum postojov. Veľká časť jej politikov však netají svoj odmietavý postoj k sexuálnym menšinám či registrovaným partnerstvám. Časť poslancov PO nedávno hlasovala za ďalšie zosťavenie zákazu interrupcií, čo by znemožnilo prerušiť tehotenstvo dokonca aj v prípade znásilnenia a ďalších extrémnych situácií. A napokon, hoci práve PiS sa teší otvorenej podpore radikálnych katolíkov, počas vlády PO odhalili novinári protiprávne vysoké kompenzácie cirkvi za majetok zhabaný počas komunizmu. Čím sa teda od seba obe strany líšia? Skôr formou ako obsahom: rétorikou, symbolmi, spôsobom riešenia konfliktov a najmä - osobnosťami lídrov. Tie sú natoľko odlišné, že rozdiely medzi nimi výrazne rezonujú. Počas vlády PiS zažilo Poľsko niekoľko afér ako vystrihnutých z mečiarizmu. Kaczyńského strana zlyhala aj s tvrdou politikou voči Rusku a Nemecku, zatiaľ čo dnešná poľská diplomacia exceluje. Otázka pred voľbami znie, či takéto rozdiely stačia. Napriek mizernej reputácii PiS a jej lídra majú obe strany v prieskumoch veľmi vyrovnané pozície. Skalnú voličskú základňu oboch táborov sa rozsahom veľmi podobajú. Jediným východiskom je tak boj o nerozhodnutých voličov a stúpcov menej výrazných parlamentných strán.

Bezprizorní liberáli

Hovorí sa, že politika je vždy odrazom spoločnosti. Dianie v Poľsku

však nasvedčuje tomu, že politici môžu byť za spoločnosťou ďaleko pozadu. Dokazujú to čoraz vplyvnejšie občianske organizácie, ktorých požiadavky súčasný establishment skôr prehladal. Pri zavádzaní povinných kvót pre zastúpenie žien v parlamente sa dokonca vzbúrili aj političky PiS a 35percentná kvóta bola napokon výsledkom širokej politickej zhody. Gejovia slobodne manifestujú už aj v uliciach Varšavy; hlasy proti obrovskému vplyvu cirkvi v politike počut' aj z radov duchovných. Registrované partnerstvá budú témou ďalšieho volebného obdobia bez ohľadu na víťaza volieb. Volby teda budú zaujímavou príležitosťou pre liberálnejšie politické sily, ktoré sa odštiepili z oboch materských strán a teraz ich oberajú o voličov. Excentrický bývalý poslanec PO Janusz Palikot získava v prieskumoch prekvapivé úspechy. Predvolebné heslá jeho hnutia o zastavení dotácií cirkvi, legalizácii interrupcií a marihuany môžu znieť ako fantázia v krajine, v ktorej je trestná aj „urážka náboženských citov“. No milióny mladých moderných Poliakov už vedia svoje - otázkou je, či sa im v nedeľu bude chcieť vstať od internetu a ísť hlasovať.

Tomáš Forró, publicista
SME 6.10.2011

Operovali tu 145-tisíc malých pacientov

Oslavujú okrúhle výročie. Detská fakultná nemocnica na Kramároch v hlavnom meste si pripomína 20. výročie vzniku. V roku 1991 sa kliniky roztrúsené po celej Bratislave presťahovali do jedného komplexu na Kramáre. Za ten čas sa nemocnica stala lídrom v poskytovaní zdravotnej starostlivosti deťom.

„V súčasnosti poskytujeme komplexnú zdravotnú starostlivosť, sme najväčšou špecializovanou nemocnicou pre detských pacientov na Slovensku,“ hovorí riaditeľ nemocnice doktor Daniel Žitňan. Zdravotnícke zariadenie má 400 lôžok, ošetrovací čas na jedného pacienta sa skrátil oproti roku 1991 z 10 na päť dní. Úmrtnosť pacientov sa znížila z jedného percenta na 0,3 percenta. V nemocnici urobili za 20 rokov 145-tisíc operácií a 315-tisíc hospitalizácií. Významnú udalosť si lekári a sestry včera pripomenuli slávnostnou konferenciou, na ktorú krátko zavítala aj manželka prezidenta republiky Silvia Gašparovičová a bratislavský arcibiskup-metropolita Mons. Stanislav Zvolenský. (vm), Plus jeden deň 7.10.2011

Kostol narodenia Panny Márie v Marianke je už bazilika

Kostol narodenia Panny Márie na pútnickom mieste v Marianke je už bazilika. Dekrét o povýšení obdržal v uplynulých dňoch bratislavský arcibiskup a metropolita monsigneur Stanislav Zvolenský. Rozhodnutie má upevniť duchovné puto s rímskou cirkvou a Svätým otcom.

Dekrét o povýšení kostola na baziliku dostal monsigneur Stanislav Zvolenský od Kongregácie pre boží kult a disciplínu sviatostí. Každoročne sa majú v bazilike osobitným spôsobom sláviť najdôležitejšie sviatky.

Telefonuje: Mons. Jozef Hal'ko, cirkevný historik, hovorca arcibiskupa: „Sviatok katedry svätého Petra vždy 22. februára, slávnosť svätých apoštolov Petra a Pavla vždy 29. júna.“

Redaktorka: „Veriaci, ktorí baziliku narodenia Panny Márie navštívia s účasťou na niektorom z posvätných obradov, môžu za zvyčajných pod-

mienok získať odpustky vo výročný deň posviacky baziliky. Marianka je najstaršie pútnické miesto na Slovensku a jedno z najstarších v strednej Európe. Chýr o zázračných uzdraveniach sa v histórii dostal až k uhorskému kráľovi Ľudovítovi I. Veľkému z Anjou. Keď na vlastné oči uvidel sošku Panny Márie rozhodol sa, že dá pre ňu postaviť podobný chrám, ako dal vybudovať v rakúskom Mariazell. Zvesť o zázračnej moci prameňa sa rozšírila po celej krajine. Pútnici, králi, cisári a iní významní šľachtici z Európy navštevovali Marianku. Rotundovú kaplnku nad zázračným prameňom, kde podľa legendy našli zázračnú sošku, dalo v roku 1696 za tisíc zlatých postaviť knieža Pavel Esterházy. Kostol je pôvodne gotický. V 17. storočí ho na náklady cisára Leopolda I. zrekonštruovali v barokovom slohu.“

STV 1, 6.10.2011